

ΚΙΝΗΣΙΣ ΑΨΥΧΩΝ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ.

—o—

Ἀξιότιμε φίλε Κ. Ν. Δ.

Ἡ διὰ τῆς ἐπαρκῆς περιστροφῆς τῶν ἀντικειμένων ἢ ἐπαρχολοῦσα τὴν περιέργειαν, τολμῶ εἰπεῖν, τοῦ κόσμου ὅλου, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ κινήσῃ καὶ ἡμῶν τὴν περιέργειαν· ἐπομένως ἐπανελάβομεν καὶ ἐνταῦθα τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος πειράματα, ἀλλὰ δις μόνον ἐπίτυχον, πλὴν ἐκινήθησαν καὶ αἴψυχα καὶ ἐμψυχα ὄντα. Τὸ φαινόμενον τοῦτο τὸ ὁποῖον θεωρεῖται γενικῶς ὡς ἀποτέλεσμα ἀνθρωπίνου μαγνητισμοῦ, ἐγὼ ἀπεναντίας δὲν δύναμαι νὰ θεωρήσω παρὰ ὡς τακτικὸν ἀποτέλεσμα τῆς συνήθους δυνάμεως τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως. Ἄν τὴν δύναμιν ταύτην θέλωμεν νὰ θεωρήσωμεν ὡς μίαν τῶν πηγῶν τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ, τότε καὶ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος φαινόμενα εἶναι βεβαίως ἀποτελέσματα τοῦ αὐτοῦ μαγνητισμοῦ· ἀλλ' ἂν ἡ θέλησις παράγῃ ἰδιαιτέραν τινὰ δύναμιν, οὐδεμίᾳ ἀμφισβολία, ὅτι τ' ἀναφερόμενα φαινόμενα εἰσὶν ἀποτέλεσμα αὐτῆς καὶ μόνῃς καὶ οὐχὶ τοῦ ζωϊκοῦ μαγνητισμοῦ. Κατὰ τοὺς ὀρθοὺς κανόνας τῆς φιλοσοφίας, ὅταν μία, καὶ μάλιστα ἡ συνήθης αἰτία, ἀρκῇ πρὸς ἐξήγησιν τοῦ αἰτιατοῦ δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν τὴν λύσιν αὐτοῦ ἐξ ἄλλων αἰτιῶν, καὶ ἐν ἔργῳ ὡς ἐξετάσωμεν ἀκριβῶς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος φαινόμενα καὶ θέλομεν ἰδεῖ ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἀπαιτεῖται πρὸς πραγματοποιήσιν, ἢ σταθερὰ καὶ ἐπίμονος τοῦ ἐκτελοῦντος τὸ πείραμα θέλησις, καθότι ἡ διὰ τῆς ἐπαφῆς κίνησις ἐκτελεῖται ἅμα ἡ θέλησις ὑπάρχει, ἀδιάφορον, ἂν ὁ ἐραπτόμενος εἶναι τοῦ ἐνὸς ἢ ἄλλου φύλου, τοιαῦς δὲ ἡ τοιαῦς δὲ ἡλικίας, μιᾶς ἢ ἄλλης κράσεως, οὐδὲ ἀπαιτεῖται ποσὺς νὰ σχηματισθῇ ἄλλαις χειρῶν, ἀρκεῖ μόνον νὰ ὑπάρχῃ, ὡς εἶπον, ἡ θέλησις, καὶ τὸ κινήσασθαι ἀντικείμενον οὐ μόνον νὰ μὴν ὑπερβαίνει τὰς φυσικὰς δυνάμεις τοῦ ἐραπτομένου ἢ ἐραπτομένων, ἥτοι ἡ ἀντιδράσις νὰ μὴ ὑπερέχῃ τῆς ἐνεργούσης δυνάμεως, ἀλλὰ νὰ ᾔναι καὶ πολὺ μικροτέρα αὐτῆς. Οὕτως ἐάν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀτόμου τινος θέσῃτε τὰς χεῖράς σας μετ' ὥπραν καὶ ἐπίμονον ἀπόφασιν νὰ τὸ κινήσετε, ἐστὲ βέβαιοι ὅτι, ἂν τοῦτο δὲν ἀνθίσταται, θέλετε οὐ μόνον τὸ κινήσει κατὰ τὴν ὑποῖαν προτίθεσθε διεύθυνσιν, ἀλλὰ προσέτι ἡ κίνησις θέλει ἐξακολουθεῖ ἢ παύει κατὰ τὴν θέλησίν σας, καὶ λαμβάνει μίαν ἢ ἄλλην διεύθυνσιν συμφώνως πάντοτε μετ' ἡ θέλησίν σας. Τὸ αὐτὸ θέλει συμβῇ καὶ ἂν τὸ ἀντικείμενον εἶναι αἴψυχον πλὴν εὐκίνητόν τι ὅν· οὐδ' ἀπαιτεῖται εἰς τοῦτο νὰ θέσῃτε καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον τὰς χεῖράς σας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἢ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου, ἢ νὰ μὴ φέρετε ἡλεκτραγωγὰ ἀντικείμενα, ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐράπτεσθε αὐτοῦ. Ἐάν ὅμως τὸ ἄτομον ἐφ' οὗ γίνεται τὸ πείραμα ἀνθίσταται, τότε δυσκόλως θέλετε τὸ κινήσει, πάντοτε ὅμως τὸ ἄτομον τοῦτο θέλει αἰσθανθῇ ἐνδομύχως τάσιν τινὰ πρὸς τὸ μέρος πρὸς τὸ ὁποῖον προτίθεσθε νὰ τὸ στρέψετε, καὶ μόνον διὰ τῆς ἀντιδράσεως τῆς θελήσεώς του

ἀδυνατίζει ἢ ἀφανίζει κατὰπᾶσι τὴν ἐνέργειαν τῆς ἰδικῆς σας θελήσεως. τοῦθ' ὅπερ δὲν δύναται νὰ συμβῇ εἰς τὰ αἴψυχα ὄντα, ὁ μόνον ἀνθίσταται διὰ τῆς ὑλικῆς ἀντιδράσεως. Σημειωτέον δὲ ὅτι ἂν τὸ πείραμα γίνῃ ἐπὶ πυξίδος, τὸ κινεώτερον αὐτῆς θέλει κινήσῃ χωρὶς ποσὺς νὰ δείξῃ ἡ ἐμπεριερχομένη μαγνητικὴ βελὸν ἑλάχιστον σημεῖον τῆς παρουσίας μαγνητικοῦ ῥευστοῦ.

Ὁ ἀπαιτούμενος δὲ καιρὸς ἵνα ἀρχίσῃ εἰς τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος πειράματα ἡ κίνησις, ὡς καὶ ἡ ταχύτης τῆς κινήσεως ταύτης, εἶναι πάντοτε ἀνάλογος ἐν ἀντιπεπονητότι λόγῳ μετ' ἡν ἰσχὺν καὶ ἐντασιν τῆς θελήσεως καὶ τὴν ἐκτασιν τῆς γινομένης ἐπαφῆς, καὶ ἐν ὀρθῷ λόγῳ μετ' ἡν ἐνέργειαν τῆς ἀντιδράσεως, ὅπερ συμφωνεῖ κἀλλιστα μετ' οὓς γνωστοὺς τῆς μηχανικῆς νόμους· ὁ δὲ κόπος καὶ κόουρασις ἦν δοκιμάζει ὁ ἐνεργῶν εἶναι πάντοτε ἀνάλογα ἐν ὀρθῷ λόγῳ τῆς διαρκείας τοῦ πειράματος καὶ τῆς ἐντάσεως τῆς θελήσεως, καὶ ἐν ἀντιπεπονητότι τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐπαφῆς καὶ τῆς ἀντιδράσεως, ὅπερ συμφωνεῖ ὡσαύτως μετ' οὓς γνωστοὺς φυσιολογικοὺς νόμους.

Ἀλλὰ θέλετε ἴσως μ' ἐρωτήσῃ πῶς ἡ δύναμις τῆς βουλήσεώς μας δύναται νὰ ἐπενεργήσῃ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων διὰ μόνῃς τῆς ἐπαφῆς; ὁμολογῶ ὅτι τοῦτο εἶναι καὶ ἐστὶ διὰ παντὸς ἀδύνατον· ἀλλὰ μήπως γνωρίζωμεν πῶς ἐνεργεῖ διὰ τῆς ὠθήσεως; καὶ ποῖον ἄρα λόγον ἔχομεν ἐκ τῶν προτέρων νὰ θεωρήσωμεν ὡς ἱκανὴν μὲν τῆς κινήσεως αἰτίαν τὴν ὠθῆσιν, ἀνίκανον δὲ τὴν ἐπαφήν; Ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ μόνον κρίνομεν περὶ τῆς ὠθήσεως· ἐξ αὐτῶν ἐπομένως πρέπει νὰ κρίνωμεν καὶ περὶ τῆς ἐπαφῆς, οὐδ' ἀντίκειται νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ κινήσις τῆς δύναμις ἢ μεταβαίνασα διὰ τῆς ὠθήσεως ἀπὸ τοῦ σώματός μας πρὸς τὸ ὁποῖον ὠθοῦμεν ἀντικείμενον, μεταβαίνει ὡσαύτως καὶ διὰ τῆς ἐπαφῆς εἰς αὐτὸ τὸ ὁποῖον ἐραπτόμεθα, ἀφοῦ ἡ πείρα μᾶς ἀποδεικνύει ὅτι ἡ μόνῃ ἐπαφῇ ἀρκεῖ νὰ κινήσῃ τὰ ἀντικείμενα. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου εἰς ὃ ἴσως ἀκολουθῶς ἐπανέλθωμεν. Ἐντοσοῦτῳ δέχθητε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐξαιρέτου ὑπαλήψεώς μου, μεθ' ἧς ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ᾔμαι.

Ἐν ᾠήρᾳ τὴν 16 Μαΐου. 1853.

Ὁ φίλος σας

Ι. ΔΕ-ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΩΝ ΚΟΡΑΣΙΩΝ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

ὑπὸ τῆς Πολυτέμης Κουσκοῦρη.

Ἐκ τῶν ἡθῶν καὶ διαθέσεων τῶν μητέρων ἐξαρτᾶται ἡ μόρφωσις τοῦ τέκνου, καὶ ἐντούτοις πολλοὶ εἰσέτει ὑποθέτουσιν ὅτι τὸ θῆλυ γένος πρέπει νὰ ἐκπαιδεύηται ὀλίγον, καὶ ὅτι εἰς μόνον τὰ ἄρρεα

ἔχει πεφροντισμένη ἀνατροφή καὶ μεγάλη παιδεία διὰ τὸ κοινὸν καλόν· καὶ, μολοντί ἡ ἀγωγή τῶν ἀρρένων εἶναι οὐχ ἥττον ἀτελής τῆς τῶν κορασίων τοῦλάχιστον ὑπάρχει πεποιθήσις, ὅτι ἔχων τις πολλὰν μάθησιν δύναται νὰ ἐπιτύχῃ εἰς τὰ τῆς πολιτείας. Οἱ μεγαλύτεροι νέες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ κανονίσωσι τὰ περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀγωγῆς. Πόσους βλέπει τις διδασκάλους καὶ διδασκτῆρας; Πόσας δαπάνας δι' ἐκτύπωσιν βιβλίων, διὰ συζητήσεις ἐπισημονικάς, διὰ μεθόδους τοῦ μαθάνειν τὰς γλώσσας, καὶ δι' ἐκλογὴν παιδευτῶν; ἅπασαι δ' οὗται αἱ μεγάλοι προπαρασκευαὶ ἔχουσι συνεχῶς πλείονα ἐπιδείξιν ἢ ὠφέλειαν δεικνύουσιν ὅμως τὴν ὑψηλὴν ἰδέαν ἣν ἔχουσι περὶ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἀρρένων. Διὰ τὰ κοράσια, λέγουσιν, ὅτι δὲν πρέπει ν' ἀποκτώσιν εὐρείαν μάθησιν, διότι ἡ φιλοπραγμοσύνη διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῶν κενοδοξίαν· εἶναι ἱκανὸν δι' αὐτὰ νὰ γνωρίζωσι νὰ κυβερνῶσι μίαν ἡμέραν τοὺς ἑαυτῶν οἶκους, νὰ πείθωνται εἰς τοὺς συζύγους τῶν καὶ νὰ μὴ πολυπραγμαυνῶσι· πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τούτου λέγουσιν ὅτι πολλὰς γυναῖκες ἡ παιδεία κατέστησε γελοίας ἢ παρὰδόξους, καὶ νομίζουσι δικαίον ν' ἀφίνωσι τυφλῶς τὰ κοράσια νὰ ὁδηγῶνται ὑπὸ μητέρων ἀγαθῶν καὶ ἀσυνέτων.

Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἀπαιτεῖται προσοχὴ μὴ ἀποδῶσι ματαιόφρονες. Αἱ γυναῖκες ἔχουσι συνήθως τὸ πνεῦμα ἐπὶ μᾶλλον ἀδύνατον καὶ περίεργον, ἢ οἱ ἄνδρες· δὲν ἀρμόζει λοιπὸν νὰ ὑποχρεώμεν αὐτὰς εἰς σπουδὰς δυναμένας νὰ ἐπιδαρύνωσι καὶ νὰ διεγείρωσιν ἐν αὐταῖς ἀλαζονείαν. Αἱ γυναῖκες δὲν προῴρισται νὰ κυβερνήσωσι κράτος, οὔτε νὰ ἐκστρατεύωσιν, οὔτε ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὰ ἐκκλησιαστικά, ἢ νὰ ἐπέμβωσιν εἰς τὰ πολιτικά. Ὅθεν δὲν εἶναι ἀνγκαῖαι εἰς αὐτὰς ἐκτεταμέναι γνώσεις ἀνήκουσαι εἰς τὴν πολιτικὴν, εἰς τὴν στρατιωτικὴν τέχνην, εἰς τὴν νομικὴν, εἰς τὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν θεολογίαν. Τὸ πλεῖστον μάλιστα τῶν μηχανικῶν τεχνῶν δὲν ἀρμόζει εἰς αὐτὰς, διότι εἶναι προωρισμέναι εἰς μετρίους ἀσκήσεις. Τὸ σῶμα, καθὼς καὶ τὸ πνεῦμα αὐτῶν, εἶναι μὲν ἀσθενέστερον τοῦ τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἡ φύσις ἐπρόικισεν αὐτὰς μετὰ τὴν ἐπιδειξιότητα, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν οικονομίαν, ἵν' ἀπασχολῇ αὐτὰς εἰς τὰς ἡσύχους ἐργασίας τῶν οἰκογενειῶν τῶν, « οὐ γὰρ τὴν γυναῖκα δεινὴν ἐν τοῖς πολιτικοῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς οἰκονομικοῖς εἶναι. (Στοβ. Θεόφρ.)

Ἀλλὰ τί ἐπεται ἐκ τῆς φυσικῆς ἀδυναμίας τῶν γυναικῶν; Καθόσον αὐταὶ εἰσὶν ἀδύνατοι, κατὰ τοσοῦτον πρέπει νὰ ἐνισχύωνται διὰ τῆς ἀνατροφῆς. Ἡ γυναικεῖα φύσις οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ ἀνδρὸς οὔσα τυγχάνει, γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται· ὥστε εἴ τις γυναῖκα ἔχει, βαρύνων διδασκίτω ὅτι βούλοιτ' αὐτῇ ἐπισταμένη χρῆσθαι· λέγει ὁ Ξενοφὼν ἐν Συμπ. κεφ. Α'. Δὲν ἔχουσιν ἄρ' ἂν αὐταὶ νὰ ἐκπληρώσωσι καθήκοντα, καὶ καθήκοντα, ἅτινα εἰσὶν ὡς βέβαια καὶ τὰ θέμεθλα ἀπάσης τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς; μόνη ἡ γυνὴ δὲν εἶναι ἡ καταστροφή καὶ τὸ στέργημα ὁλοκλήρου τοῦ οἴκου; Γυναικὸς ἐσθλῆς ἐστὶ σωζέειν οἰκίαν. Γυνὴ γὰρ οἶκος πῆμα καὶ σωτηρία.

Λέγει σοφός τις. Μόνοι αἱ γυναῖκες δὲν κανονίζουσι καὶ διευθετοῦσι καὶ τὰ ἐλάχιστα τῶν οἰκιακῶν; μόναι αὐταὶ ἀκολουθῶς δὲν αποφασίζουσι περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὰ μέγιστα ἅπασαν τὴν ἀνθρωπότητα; αἱ γυναῖκες δὲν εἰσὶ λοιπὸν ἡ πρωτίστη αἰτία τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἡθῶν ὧν σχεδὸν τῶν ἀνθρώπων; Γυνὴ συνετὴ, φιλόπονος καὶ τιμῶσα τὰ θεῖα εἶναι ἡ ψυχὴ μεγάλης τινος οἰκίας, αὕτη παρειαίνει τὴν ταξίν εἰς τὰ πρόσκαιρα ἀγαθὰ, καὶ προπαρασκευάζει τὰ πρὸς σωτηρίαν. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἄνδρες, οἵτινες ἔχουσιν ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ κοινόν, δὲν δύναται διὰ μόνους τῆς ἀποφάσεώς των νὰ πραγματοποιήσωσι μόνιμὸν τι ἀγαθόν, ἐὰν αἱ γυναῖκες δὲν βοηθήσωσιν αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν.

Ὁ κόσμος, ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι ἰδανικὴ, εἶναι συνᾶθροισις πασῶν τῶν οἰκογενειῶν, καὶ τίς δύναται μετὰ πλείονος καὶ ἀκριβοστεράς φροντίδος νὰ πολιτίσῃ καὶ ἐξευγενίσῃ τὴν κοινωνίαν, ἢ αἱ γυναῖκες αἵτινες, ἐκτὸς τῆς φυσικῆς ἐξουσίας αὐτῶν, καὶ τῆς ἀδικλείπτου οἰκουρίας, ἔχουσι προσέτι τὸ πλεονέκτημα νὰ γεννῶνται ἐπιμελεῖς, προσεκτικαὶ καὶ ἐν τοῖς ἐλάχιστοις, εὐφροεῖς, νοήμονες καὶ πειστικαὶ; οἱ δὲ ἄνδρες δύνανται νὰ ἐλπίσωσι δι' ἑαυτοὺς καὶ νὰ αἰσθανθῶσι γλυκύτητά τινα ἐν τῇ οἰκιακῇ ζωῇ, ἐὰν ἡ στενωπὴ αὐτῶν συνοδεία, ἥτις εἶναι ἡ σύζυγος προξενεῖ εἰς αὐτοὺς πικρίας; « Ποῖος γάμος χωρὶς ὁμονοίας καλός; » (Στοβ. Μουσ.) καὶ, « Γυναικὸς ἀγαθῆς μακάριος ὁ ἀνὴρ, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ διπλάσιος » (Σοφ. Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ κεφ. § 1.) Τὰ δὲ τέκνα τὰ μέλλοντα ν' ἀποτελέσωσιν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὅποια θέλουσιν ἀποθῇ, ἐὰν αἱ μητέρες διαφθεύωσιν αὐτὰ ἀπὸ τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας;

Ἐκ τούτων ἐπεται ὅτι αἱ ἀσχολίαι τῶν γυναικῶν εἰσὶν ἐπίσης ἐπιμελεῖς εἰς τὴν πολιτείαν, ὡς καὶ αἱ τῶν ἀνδρῶν· ἐπειδὴ αὐταὶ πρέπει νὰ τακτοποιήσωσιν οἰκίαν, νὰ καταστήσωσι σύζυγον εὐδαίμονα, καὶ νὰ ἀνατρέψωσι καλῶς τὰ τέκνα αὐτῶν· καὶ διότι ἡ ἀρετὴ εἶναι ἐπίσης ἀνγκαῖα εἰς τὰς γυναῖκες, ὅσοι καὶ εἰς τοὺς ἄνδρας. Ἐκτὸς δὲ τοῦ καλοῦ ἢ τοῦ κακοῦ, τῆς ὠφελείας ἢ τῆς βλάβης, ἣν δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς τὴν κοινωνίαν, αἱ γυναῖκες ἀποτελοῦσι τὸ ἥμισυ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἐπὶ τέλους δὲ πρέπει νὰ παρατηρήσωμεν, ἐκτὸς τοῦ καλοῦ, ὅπερ προξενοῦσιν αἱ γυναῖκες, ὅταν αὐταὶ εἶναι καλῶς ἀνατετραμμέναι, καὶ τοῦ κακοῦ, ὅπερ ἐπιφέρουσιν εἰς τὸν κόσμον, ὅταν στερῶνται ἀνατροφῆς, ἥτις μόνη διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου τὴν ἀρετὴν, εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ἡ κακὴ καὶ σφαλερὰ ἀνατροφή τῶν γυναικῶν ἐπιφέρει μείζονα βλάβην, παρὰ ἡ τῶν ἀνδρῶν, ἐπειδὴ αἱ ἀταξίαι αὐτῶν πηγάζουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς κακῆς ἀγωγῆς ἣν ἔλαβον ἀπὸ τὰς μητέρας τῶν, καὶ τῶν παθῶν, ἅτινα ἄλλαι γυναῖκες ἐνέσπειρον αὐτοῖς εἰς ἡλικίαν ἄωρον.

Ὅποια ῥαδιουργίαι παριστῶνται εἰς τὴν ἱστορίαν! ὅποια ἀνατροπαὶ νόμων καὶ ἡθῶν! ὅποιοι πόλεμοι αἱματώδεις! ὅποιοι νεωτερισμοὶ κατὰ τῆς θρησκείας!

ὅποια ἀναττάσεις ἐπικρατεῖων ὡς ἐκ τῆς διαφθορᾶς τῶν γυναικῶν ! Ἰδοὺ πᾶν ὅ,τι ἀποδεικνύει ὅτι ἐπωφελεστάτη ἢ καλὴ ἀγωγή τῶν κορασίων ἄς σκεφθῶμεν δὲ καὶ περὶ τῶν μισθῶν αὐτῆς.

Ἡ ἀμάθεια νεανιδὸς τινος φέρει ἀηδίαν καὶ κούρασιν εἰς τὴν ψυχὴν αὐτῆς. ἀγνοοῦσας ἀθῶας ἀνασχολήσεις· ὅταν δ' αὕτη φθάσῃ εἰς ἡλικίαν τινὰ χωρὶς ν' ἀσχολῇται εἰς ἔργα μόνιμα καὶ ἐμδριβῇ, δὲν δύναται νὰ ἔχῃ οὔτε φιλοκαλίαν οὔτε κλίσιν εἰς τὰ ὠφέλιμα. Πᾶν ὅ,τι σπουδαῖον φέρει εἰς αὐτὴν κούρασιν καὶ μελαγχολίαν· πᾶν ὅ,τι ἀπαιτεῖ προσοχὴν φαίνεται εἰς αὐτὴν ἀχληρόν, ἢ δὲ πρὸς τὰς ἡδονὰς κλίσις, ἥτις εἶναι ἰσχυρὰ κατὰ τὴν νεότητά, καὶ τὸ παράδειγμα τῶν ὁμηλικῶν αὐτῆς, αἵτινες εἰσὶ βεβυθισμένοι εἰς τὴν διασκεδάσιν, τὰ πάντα καθιστῶσιν εἰς αὐτὴν ἐπίφθονον τὸν τακτικὸν καὶ φιλόπονον βίον. Δεινὸν ἢ ἄγνοια καὶ πολλῶν κακῶν ἀνθρώποις αἰτία. (Λουκιαν. περὶ διαβ.) Πολλὴν κακίαν ἐδίδαξεν ἀργία. (Σοφ. Ἰησοῦ υἱοῦ Σειράχ. κεφ Δ'. § 27.) Κατὰ τὴν πρώτην ταύτην ἡλικίαν ἡ νεανὶς δὲν ἔχει πείραν οὔτε ἐξουσίαν, νὰ κυβερνήτῃ κατὰ τὴν οἰκίαν τῶν γονέων τῆς, οὔτε γνωρίζει μάλιστα τὴν ἐκ τῆς ἀσχολίας ὠφέλειαν, ἐκτός ἂν ἡ μήτηρ αὐτῆς λάβῃ πρόνοιαν νὰ ἐξηγήσῃ εἰς αὐτὴν τὰς λεπτομερίας ἐκάστης ἐργασίας· ἐὰν ἡ οἰκογένεια αὐτῆς εἴναι ἐκ τῶν εὐκτατατάων, δὲν θέλει ἐργαζέσθαι εἰμὴ ὥρας τινὰς τὴν ἡμέραν, διότι ἤκουσε, χωρὶς νὰ ἤξέρῃ διατί ὅτι ἡ ἐργασία εἶναι ἐντιμὸν εἰς τὰς γυναῖκας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πράττει τοῦτο ἀπὸ συστολῆς, καὶ δὲν θέλει συνειθίσῃ ποτε εἰς ἐργασίαν διαρκῆ.

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει, τί ἄρα θέλει πράξῃ ἡ νεανὶς αὕτη; ἡ συνοδία μητρὸς, ἥτις παρατηρεῖ αὐτὴν, καὶ τὴν ἐπιπλήττει, ἥτις νομίζει ὅτι ἀντρέφει αὐτὴν καλῶς μὴ ἐπιτρέπουσα εἰς αὐτὴν οὐδὲν καὶ γίνεται σοβαρὰ μετ' αὐτῆς, ἥτις τὴν ἀναγκάζει νὰ ὑποφέρῃ τὰς φαντασίας τῆς καὶ φαίνεται αἰετοτε φορτικὴ εἰς αὐτὴν μὲ τὰς οἰκιακὰς μερίμνας, ἡ συνοδία, λέγω, τοιαύτης μητρὸς τὴν θλίβει καὶ τὴν στενοχωρεῖ. Περιστοιχίζεται δὲ αὐτὴ ἀπὸ γυναικῶν κολακευτικῶν, αἵτινες, προσπαθοῦσαι νὰ ἐλκύσωσι τὴν ἀγάπην τῆς δι' εὐχαριστίσεων χαμερπῶν καὶ ἐπιβλαβῶν, ἀκολουθοῦσι πάσας αὐτῆς τὰς φαντασίας καὶ τὰς ὁρέξεις ὁμιλοῦσαι πρὸς αὐτὴν περὶ παντός ὅ,τι δύναται νὰ προξενήσῃ ἀποστροφὴν τοῦ καλοῦ. Ἡ τῶν λόγων χάρις, ἂν ἢ μὴ προσήκουσα, ἔργῳ ζημία γίνεται. (Δημοσθ. Δημηγ. προσόμ.) Κρεῖττον εἰς κόρακας, ἢ εἰς κόλακας ἐμπιστεῖν· οἱ μὲν γὰρ νεκροὺς, οἱ δὲ ζῶντας ἐσθίουσι. (Διογ. Λαέρτ. Ἀντισθ.) Ἡ εὐσέβεια καὶ τὰ θρησκευτικὰ καθήκοντα φαίνονται εἰς τὸ κοράσιον ἀσχολία ἐπίμοχθος καὶ κανὼν τις ἐχθρὸς πασῶν τῶν ἡδονῶν· εἰς τί λοιπὸν θέλει τὸ κοράσιον ἐκείνο ἐνασχοληθῇ; εἰς οὐδὲν ἐπωφελές, ἢ δὲ ἀργία αὕτη καθίσταται μάλιστα ἕως ἀνίατος.

Ἐντοσούτῳ ἰδοὺ μέγα τι κενόν, τὸ ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ ἐλπίσῃ ὅτι θὰ ἀναπληρώσῃ διὰ πραγμάτων στερεῶν· πρέπει λοιπὸν ἀντ' αὐτοῦ νὰ ληρῶσι τὰ μάταια. Ἐν τῇ ἀργίᾳ ταύτῃ ἡ νεανὶς ἐμπίπτει

καθίσταται ὀκνηρά. ἡ δὲ ὀκνηρία, χαλνῶσις οὕσα τῆς ψυχῆς, γίνεται ἀνεξάντλητος πηγὴ ἀνίας. Σῶμα ἀργίᾳ τήκει, ψυχὴν δὲ ἀμελετησὶ ἀσκήσιος τῶν αὐτῆν ἀειρόντων πρὸς τὸ θεοειδέστατον (Στοβ. Εὐσεβ.) Ἐθίζει νὰ κοιμᾶται ἐν τρίτον πλεόν τοῦ πρέποντος, πρὸς διατήρησιν ἐντελοῦς υἱείας· ὁ δὲ μακρὸς οὗτος ὕπνος χαλνώνει καὶ ἀποκαθιστᾷ αὐτὸ τρυφερότερον, ἐκθέτων αὐτὸ εἰς τὰς ἐπαναστάσεις τοῦ σώματος· ἐνῶ ὁ μέτριος ὕπνος, συνοδευόμενος μετὰ τακτικῆς τινος καὶ ὠρισμένης γυμνάσεως, καθιστῶσι τὸν ἄνθρωπον φαιδρόν, εὖρωστον καὶ ῥωμαλέον, ὅπερ ἀναμφιβόλως ἀποτελεῖ τὴν ἀληθῆ σωματικὴν εὐεξίαν, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν τὰς ἐκ τούτου ὠφελείας τοῦ πνεύματος. Τὸ διανίστασθαι νύκτωρ καὶ πρὸς υἱείαν καὶ οἰκονομίαν καὶ φιλοσοφίαν χρήσιμον.) Ἀριστ. Οἶκον. κεφ. 5.) οἱ μέτριοι πόνοι εὖ ποιοῦσιν ἔχειν τὰ σώματα. (Πλάτ. ἐκ τοῦ διαλ. οἱ ἐρασταί.)

Ἡ μαλθηκότης αὕτη καὶ ἡ ἀργία ἐνούμενα μετὰ τῆς ἀμαθείας, γεννῶσι κλίσιν ἀλεθρίαν πρὸς τὰς διασκεδάσεις καὶ τὰ θεήματα, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἀματρος καὶ ἀκόρεστος περιέργεια.

Οἱ πεπαιδευμένοι καὶ οἱ ἀσχολούμενοι εἰς πράγματα σπουδαῖα ἄνθρωποι, ἔχουσι κοινῶς περιέργειαν μετρίαν· ἀρκούμενοι δὲ εἰς ὅ,τι γνωρίζουσι, καταφρονοῦσι πολλὰ ἄτινα ἀγνοοῦσι· βλέπουσι τὸ ἀνωφελές καὶ τὸ γελοῖον τῶν περισσοτέρων πραγμάτων, ἄτινα οἱ μικροὶ καὶ οὐδὲν ἐπιστάμενοι νόες προσπαθοῦσι νὰ μανθάνωσιν.

Ἐκ τοῦ ἐναντίου δὲ ἡ φαντασία τῶν ἀπαιδευτῶν καὶ ἀέργων νεανίδων πλανᾶται πάντοτε. Δι' ἐλλειψιν τροφῆς στερεᾶς ἡ περιέργεια αὐτῶν περιστρέφεται ἐν θερμῷ περὶ τὰ μάταια καὶ ἐπικίνδυνα ἀντικείμενα. Ὅσαι δ' ἔχουσι πνεῦμα ἀποκαθίστανται οἰηματῖαι, καὶ ἀναγινώσκουσι βιβλία, δυνάμενα νὰ τρέψωσι τὴν ματαιοφροσύνην τῶν ἡδύνοντα εἰς τὰς μυθιστορίας, τὰς κωμωδίας, τὰ διηγήματα χιμαιρικῶν συμβεβηκότων, εἰς τὰ ὅποια ἀναμιγνύεται ὁ βέβηλος ἔρως· καὶ καθίστανται τότε φαντασιώδεις, ἐθίζουσαι δ' εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ γλῶσσαν τῶν ἡρώων τῆς μυθιστορίας, λαμβάνουσι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐσφαλμένην ἰδέαν περὶ τοῦ κόσμου· διότι ὅλα ταῦτα τὰ ὠραῖα καὶ φανταστά ἐρώδη αἰσθήματα, ὅλα ταῦτα τὰ γενναῖα πάθη, ὅλα ταῦτα τὰ συμβεβηκότα, τὰ ὅποια ὁ μυθιστοριογράφος ἐπενόησε πρὸς τέρψιν, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσι πρὸς τὰς ἀληθεῖς αἰτίας, αἵτινες προξενοῦσιν ἐνέργειαν ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ ἀποπερατοῦσι τὰς τοῦ ἀνθρώπου ὑποθέσεις, οὔτε εἰς τοὺς λελανθασμένους ὑπολογισμούς, τοὺς ὑπάρχοντας εἰς πᾶσαν αὐτοῦ ἐπιχείρησιν.

(Ἀκολουθεῖ.)

